مجله دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی
تابستان ۱۳۹۳؛۶(۲):۲۴۴-۲۳۵

Journal of North Khorasan University of Medical Sciences
Summer2014;6(2): 235-244

مقاله پژوهشی

ارزیابی عملکرد بخش مدارک پزشکی بیمارستان های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی براساس استانداردهای اعتبار بخشی در سال ۹۲

معصومه ارزمانی[۱]، آرش اکابری[۲]، سیدجواد پورنقی[۳]*

[۱]کارشناس مدارک پزشکی و مسئول اداره آمار و مدارک پزشکی معاونت درمان خراسان شمالی ، بجنورد، ایران
[۲]مربی آمار زیستی، مرکز تحقیقات اعتیاد و علوم رفتاری، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد، ایران
[۳]استادیار، فوق تخصص گوارش دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی خراسان شمالی، بجنورد، ایران
[*]**نویسنده مسئول**: استان خراسان شمالی، بجنورد، خیابان طالقانی غربی، ابتدای بلوار فرودگاه، ساختمان معاونت درمان، اداره آمار و مدارک پزشکی
پست الکترونیک:Arzemani2002@yahoo.com

وصول: ۹۲/۸/۱۲ اصلاح:۹۲/۱۱/۱۳پذیرش:۹۳/۵/۱۱

چکیده

زمینه و هدف: *بخش مدارک پزشکی از مهمترین مراجع دستیابی به اطلاعات مربوط به بیماری افراد و چگونگی درمان آنها، نحوه مدیریت و عملکرد پرسنل مراکز بهداشتی و درمانی است. ارزیابی خدمات بخش مدارک پزشکی بیمارستانها می تواند ابزار نیرومندی در جهت ارتقای کمی و کیفی سیستم های درمانی باشد. هدف این مطالعه، بررسی وضعیت بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای خراسان شمالی به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف این بخش و ارائه نتایج به مسئولین مربوطه است.*

مواد و روش کار: *این پژوهش یک مطالعه توصیفی - مقطعی است که عملکرد بخش مدارک پزشکی بیمارستان های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی را که شامل ۶ بیمارستان است را در سه ماهه اول سال ۹۲ مورد ارزیابی قرار داد.گردآوری داده ها با استفاده از یک چک لیست، جهت سنجش عملکرد بخش مدارک پزشکی و با مراجعه مستقیم پژوهشگر به بخش و از طریق مصاحبه و مشاهده، انجام شد. جهت تحلیل داده ها، از نرم افزار SPSS11 استفاده گردید.*

یافته ها: *از مجموع ۴۵ نیرو فعال در بخش های مدارک پزشکی، ۷۱٪ را زنان تشکیل دادند. ۵۶٪ دارای تحصیلات دانشگاهی مدارک پزشکی و ۴۴٪ فاقد تحصیلات بودند. عملکرد بخش مدارک پزشکی بیمارستان های مورد پژوهش ۸۹/۴۷٪ بدست آمد. محور بایگانی، بیشترین نمره (۹۷/۵٪) و محور آزمون صلاحیت و توانمندی کارکنان، کمترین نمره، ۵۲/۶٪ را به خود اختصاص داد.*

نتیجه گیری: *عملکرد بخش مدارک پزشکی، وضعیت عملکردی بسیار مطلوب را نشان داد. دو محور آزمون صلاحیت و توانمندی کارکنان و جمع آوری و تحلیل داده ها کمترین نمرات را به خود اختصاص داده اند. که باید با برنامه ریزی دقیق جهت آموزش پرسنل و توانمند سازی آنها و انجام ممیزی بصورت دوره ای نسبت به بهبود عملکرد بخش اقدام نمود.*

واژه های کلیدی: *ارزیابی عملکرد، بخش مدارک پزشکی، اعتبار بخشی*

مقدمه

هر سازمانی به منظور آگاهی از میزان مطلوبیت و مرغوبیت فعالیت های خود بالاخص در محیط های پیچیده و پویا نیاز مبرم به نظام ارزیابی دارد. از سوی دیگر فقدان نظام ارزیابی و کنترل در یک سیستم به معنای عدم برقراری ارتباط با محیط درون و برون سازمان تلقی می گردد، که پیامدهای آن کهولت و نهایتاً مرگ سازمان است [۱].

به کمک نظارت مستمر و مداوم می توان اشکالات موجود را به سرعت شناسایی و در رفع آنها اقدام نمود. ارزیابی کمک موثری به شناخت نقاط قوت و ضعف خدمات ارائه شده می نماید. به همین دلیل، لازم است در هر نظامی امکانات لازم جهت نظارت و ارزیابی صحیح وجود داشته باشد [۲].

برای انجام ارزیابی، الگوهای مختلفی عرضه گردیده است. این الگوها نتیجه تجربه های متفاوت متخصصان در امور

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-10-07]

ارزیابی بوده است. یکی از الگوهای یاد شده، الگوی (اعتبار بخشی) می باشد [۳].

این الگو، تحلیل دقیق تری از الویت‌ها، انتظارات و نیازهای مراقبان و مشتریان را ارائه می‌کند، لذا از این روش برای ارزیابی مراکز بهداشتی و درمانی استفاده می شود. اعتبار بخشی برنامه ارزیابی است که به وسیله بررسی کنندگان همگن عملکرد سازمان را با یکسری استانداردهای از پیش تعیین شده مورد سنجش قرار می‌دهد. استانداردهای اعتبار بخشی معمولا به وسیله اجماع یا توافق متخصصان مراقبت بهداشتی و به منظور همگامی با آخرین پیشرفت های علمی، به طور متناوب مورد بررسی و ویرایش قرار می‌گیرد. بر اساس حوزه و فلسفه برنامه اعتبار بخشی، استانداردهای آن می‌تواند عملکرد و فرایندهای کلیدی مراقبت بیمار اعم از ارزیابی مراقبت بیمار، کنترل عفونت، مدیریت اطلاعات و غیره را در برگیرد [۴].

یکی از روش های ارتقا کیفیت و کاهش هزینه، حذف هزینه مربوط به عدم هماهنگی با استانداردها و دیگر هزینه های مربوط به کیفیت نا مطلوب می باشد که از طریق مکانیسم های ارزیابی میسر خواهد شد [۵].

بخش مدارک پزشکی بعنوان مجموعه ای از نظام بیمارستانی دارای محیطی ویژه بوده، که تاثیر آن بر عملکرد کلی بیمارستان قابل توجه می باشد.

بخش مدارک پزشکی از مهمترین مراجع دستیابی به اطلاعات مربوط به بیماری افراد و چگونگی درمان آنها، نحوه مدیریت و عملکرد پرسنل مراکز بهداشتی و درمانی می باشد. از طرفی این بخش، زمانی کارایی خود را بطور موثر و مفید نشان می دهد که اصول استاندارد را چه از لحاظ وسایل و تجهیزات و چه از نظر کلیه فعالیتهایی که درآن انجام می گیرد، رعایت نماید [۶].

کارکنان بخش مدارک پزشکی با فراهم کردن اطلاعات مورد نیاز مدیران و مسوولان مراکز بهداشتی درمانی به آنان در ارزیابی کارایی و صلاحیت کارکنان کمک ارزنده ای می نمایند. اطلاعات مدارک پزشکی همچنان در ارزیابی کیفیت و آگاهی از میزان رعایت استانداردهای حرفه ای پزشکی مورد استفاده قرار می گیرد [۷].

ارزیابی بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای کشور نشان می دهد که هنوز این بخشها نتوانسته اند به استانداردهای مطلوب و خدمات با کیفیت بالا دست یابند [۸]. محمدپور در مطالعه خود به این نتیجه رسید که عملکرد بخش مدارک پزشکی نیمی از بیمارستانهای آموزشی درمانی دانشگاه علوم پزشکی قم زیر حد مطلوب می باشد و بهینه سازی عملکرد این بخش ضروری است [۹].

لذا با توجه به عدم انجام پژوهش مشابه در سطح استان و اهمیت ارزیابی عملکرد بخش مدارک پزشکی، در این مطالعه سعی شده است به منظور انعکاس وضعیت بخش مدارک پزشکی، عملکرد آن در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی مورد بررسی قرار گیرد.

روش کار

این مطالعه، توصیفی، مقطعی می باشد که در سه ماهه اول سال ۹۲ انجام شد، جامعه پژوهش را بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی خراسان شمالی (بیمارستان امام علی (ع) – بیمارستان امام رضا(ع) و بنت الهدی شهرستان بجنورد - بیمارستان جواد الائمه شهرستان جاجرم و بیمارستان امام خمینی (ره) شهرستان شیروان -بیمارستان امام خمینی (ره) اسفراین تشکیل داده اند که با توجه به کوچک بودن جامعه پژوهش، بررسی به صورت سرشماری انجام گرفت.

گردآوری داده ها با استفاده از یک چک لیست جهت سنجش عملکرد بخش مدارک پزشکی انجام شد

چک لیست ارزیابی بخش مدارک پزشکی دارای ۱۹ محور است که از ۱۷۴ سوال بسته تشکیل شده است. با توجه به اینکه در این پژوهش منظور از عملکرد، فعالیتهای اختصاصی بخش مدارک پزشکی بود، محورهایی که به بحث پرونده پزشکی پرداخته بود و پرسنل مدارک پزشکی بطور مستقیم در آن درگیر نیستند، حذف گردید، که شامل ۶ محور، تشکیل پرونده پذیرش، مشخصات پرونده بیمار، برگ شرح حال، اصول مستند سازی پرونده بیمار، خلاصه پرونده، بازبینی پرونده با ۳۹ سوال است که در

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-10-07]

نهایت چک لیست مورد استفاده ۱۳ محور با ۱۳۵ سوال را شامل گردید.

پاسخ های مربوط به آیتم های هرچک لیست در طیف دو گزینه ای از ۰ تا ۲ تنظیم گردید و در نهایت، امتیاز کلی بخش مدارک پزشکی از مجموع امتیازات موارد چک لیست حاصل شد و با توجه به درصد گرفته شده در یکی از طیف های زیر قرار گرفت: بسیار خوب (۱۰۰-۸۱)، خوب (۸۰-۶۱)، متوسط (۶۰-۴۱)، ضعیف (۴۰-۲۱)، بسیار ضعیف (۲۰-۱). حداقل امتیاز صفر و حداکثر امتیاز ۲۷۱ امتیاز است.

چک لیست مورد استفاده در این طرح برگرفته از راهنمای ارزیابی استانداردهای اعتبار بخشی واحد مدارک پزشکی بیمارستان در ایران، ارسالی از وزارت بهداشت و درمان در سال۹۱ است [۱۰] و روائی و پایائی آن مورد تایید می باشد.

محورهای مورد بررسی در چک لیست شامل این موارد؛ برنامه استراتژیک (۶ سوال)، مسئول واحد (شرایط احراز و حکم) (۲ سوال)، پرونده پرسنلی (۳ سوال)، لیست کارکنان (۵ سوال)، دوره توجیهی بدو ورود (۴ سوال)، آزمون صلاحیت و توانمندی کارکنان (۹ سوال)، آموزش و توانمند سازی کارکنان (۱۶ سوال)، کتابچه ایمنی و سلامت شغلی و بهداشت محیط (۶ سوال)، خط مشی ها و روش ها (۴۷ سوال)، بایگانی (۱۷ سوال)، کدگذاری و طبقه بندی بیماری ها و اقدامات درمانی (۵ سوال)، بهبود کیفیت (۵ سوال)، جمع آوری و تحلیل داده ها (۱۰ سوال) است.با توجه به حجم نمونه تعیین شده و چک لیست موجود، با مراجعه مستقیم فرد که پژوهشگر اصلی مطالعه بوده به بخش مدارک پزشکی بیمارستان، از طریق مشاهده مستندات موجود برای هر محور و مصاحبه برای مواردی که نیاز به مصاحبه داشته جهت سنجش آگاهی و عملکرد افراد نسبت به محور مدنظر، از مسئول بخش مدارک پزشکی و پرسنل بخش، اقدام به تکمیل چک لیست مربوطه به منظور ارزیابی عملکرد بخش مدارک پزشکی و تعیین وضعیت آنها پرداخته شد. با توجه به اهمیت اعتبار بخشی و محرمانگی اطلاعات آن، پس از هماهنگی های لازم با ریاست بیمارستان و حراست نسبت به ارزیابی بخش مدارک پزشکی اقدام شد.

جهت تحلیل داده ها، از نرم افزار SPSS11 و از آزمون های فراوانی، میانگین و انحراف معیار برای توصیف داده ها استفاده گردید.

یافته ها

نتایج پژوهش نشان داد که از ۴۵ نیروی ثابت شاغل در بخش های مدارک پزشکی بیمارستان های مورد مطالعه، ۷۱٪ را زنان تشکیل داده اند. همچنین بیشترین آنان (۳۸٪) دارای سابقه کار بین ۴-۱ سال بوده و میانگین سنی آن ۳۲/۳ هستند. ۵۶٪ دارای تحصیلات دانشگاهی مدارک پزشکی و مابقی ۴۴٪ تحصیلات دانشگاهی در مدارک پزشکی نداشتند و ۸۲٪ متاهل بودند (جدول۱).

- بررسی عملکرد بخش های مدارک پزشکی بیمارستانهای مورد مطالعه نشان داد که: عملکرد بخش مدارک پزشکی بیمارستان های مورد پژوهش از ۱۰۰ نمره ممکن ۸۹/۷۴ کسب نمود.

در نمودار ۱ عملکرد بر حسب ۱۳ محور مورد بررسی ارائه گردیده، نشان می دهد که محور بایگانی در تمام بیمارستان های مورد بررسی از نظر عملکرد مورد بررسی بیشترین نمره (۹۷/۵٪) را کسب نمود و پس از آن محور لیست کارکنان و برنامه استراتژیک به صورت مشترک رتبه دوم را کسب نمودند (نمودار۱). عملکرد بیمارستان ها در محور آزمون صلاحیت و توانمندی کارکنان در بین محورهای عملکرد مورد بررسی کمترین نمره عملکرد ۵۲/۶٪ را به خود اختصاص داد و رتبه های بعدی کمترین عملکرد به محورهای بهبود کیفیت و جمع آوری و تحلیل داده ها تعلق داشت (جدول۲).در بررسی نمره ارزیابی عملکرد در بیمارستان های مورد بررسی، شاهد هستیم بیمارستان امام علی (ع) بیشترین نمره و پس از آن بیمارستان امام رضا با اندکی اختلاف، رتبه دوم را کسب نموده است. در بین بیمارستان های مورد بررسی بیمارستان بنت الهدی کمترین نمره ممکن را کسب نموده است (نمودار۲). بطور کلی بیمارستان امام علی (ع) در هر یک از محورها بهتر از سایر بیمارستانها عمل کرده است (جدول ۲).

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-10-07]

جدول۱: مشخصات دموگرافیک مسئولین واحدهای بخش مدارک پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

		تعداد(درصد)
جنس	مذکر	(۲۹)۱۳
	مونث	(۷۱)۳۲
میزان تحصیلات	دیپلم و پایین تر	(۲۹)۱۳
	فوق دیپلم	(۲۹)۱۳
	لیسانیس	(۴۲)۱۹
سابقه کار	کمتر ازیکسال	(۱۵)۷
	۱-۴ سال	(۳۸)۱۷
	۴-۸ سال	(۳۳)۱۵
	۸-۱۲ سال	(۷)۳
	بالاتر از ۱۲ سال	(۷)۳
وضعیت استخدامی	رسمی و پیمانی	(۴۰)۱۸
	قراردادی	(۵۳)۲۴
	طرحی	(۷)۳
وضعیت تاهل	مجرد	(۱۸)۸
	متاهل	(۸۲)۳۷
تحصیلات تخصصی	تخصیلات آکادمیک مدارک پزشکی	(۵۶)۲۵
	تحصیلات غیر مدارک پزشکی	(۴۴)۲۰

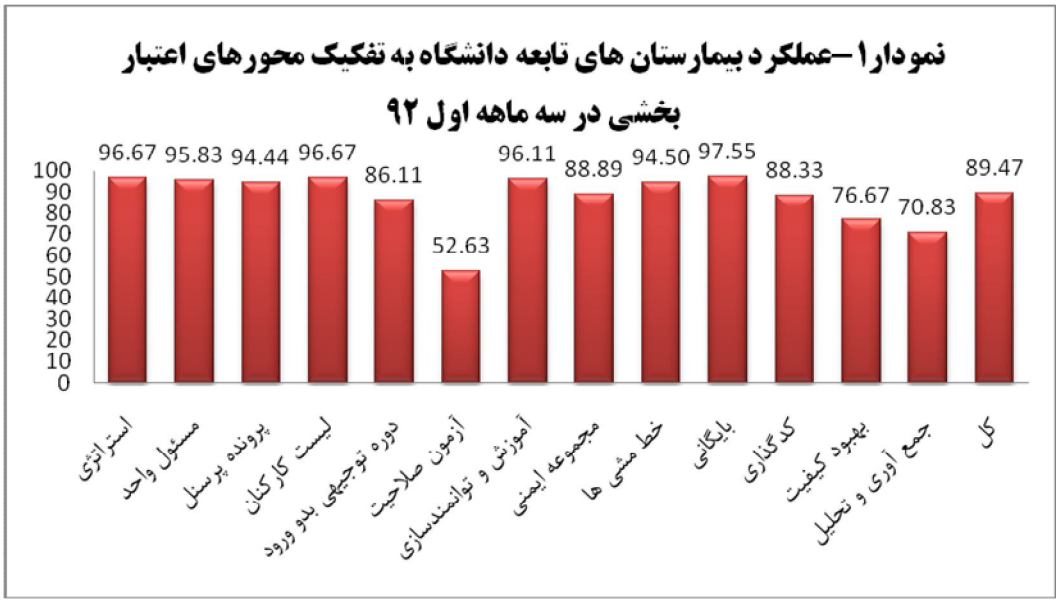

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-10-07]

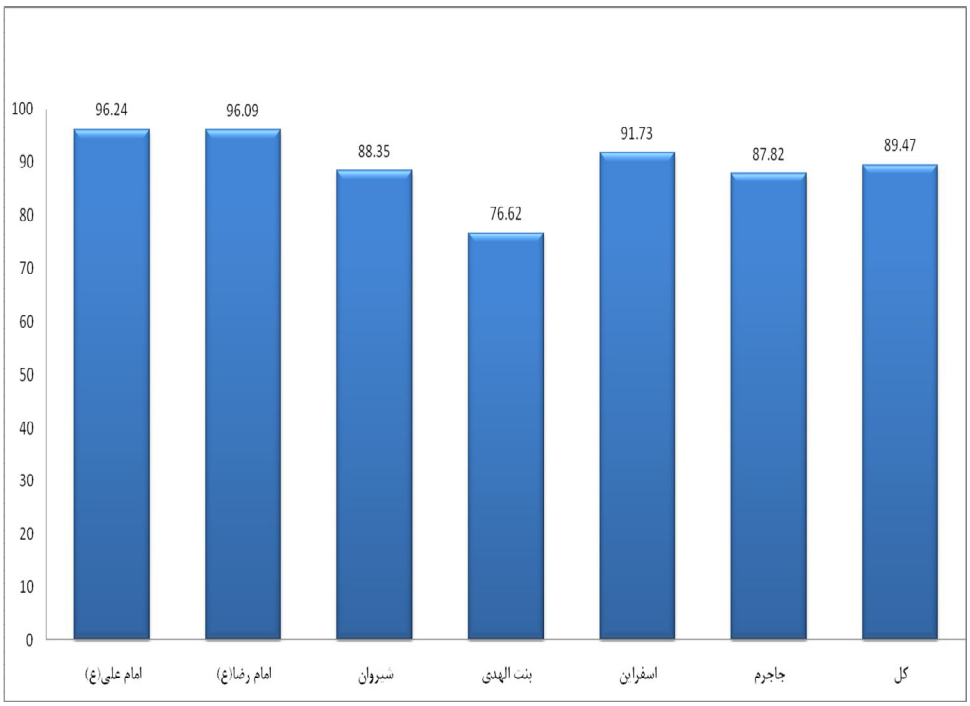

نمودار۲: مقایسه عملکرد بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای تابعه دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی براساس سنجه های اعتبار بخشی در سه ماهه اول سال ۹۲

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-10-07]

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-10-07]

جدول ۲: عملکرد مقایسه ای بیمارستان های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی به تفکیک سنجه های اعتبار بخشی و بیمارستان در سه ماهه اول سال ۹۲

بیمارستان	امام علی (ع)	امام رضا(ع)	بنت الهدی	امام خمینی (ره)	امام خمینی (ره)	جواد الائمه	میانگین
شهرستان	بجنورد	بجنورد	بجنورد	شیروان	اسفراین	جاجرم	کل استان
برنامه استراتژیک	۱۰۰	۱۰۰	۹۰	۱۰۰	۹۰	۱۰۰	۹۶/۷
مسئول واحد	۱۰۰	۹۰	۹۵	۱۰۰	۱۰۰	۹۰	۹۵/۸
پرونده پرسنلی	۱۰۰	۱۰۰	۸۳/۳	۸۳/۳	۱۰۰	۱۰۰	۹۴/۴
لیست کارکنان	۱۰۰	۱۰۰	۸۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۹۶/۷
دوره توجیهی بدو ورود	۱۰۰	۱۰۰	۸۳/۳	۶۶/۷	۸۳/۳	۸۳/۳	۸۶/۱
آزمون صلاحیت و توانمندی کارکنان	۷۳/۷	۷۳/۷	۲۱/۱	۳۶/۸	۵۲/۶	۵۷/۹	۵۲/۶
آموزش و توانمند سازی کارکنان	۱۰۰	۱۰۰	۷۶/۷	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۹۶/۱
کتاچبه ایمنی و سلامت شغلی و بهداشت محیط	۹۱/۷	۹۱/۷	۷۵	۹۱/۷	۸۳/۳	۱۰۰	۸۸/۹
خط مشی ها و روش ها	۱۰۰	۱۰۰	۸۵/۱	۱۰۰	۹۶/۸	۸۵/۱	۹۴/۵
بایگانی	۱۰۰	۱۰۰	۹۱/۲	۱۰۰	۱۰۰	۹۴/۱	۹۷/۵
کدگذاری و طبقه بندی بیماری ها و اقدامات درمانی	۸۰	۸۰	۱۰۰	۸۰	۹۰	۱۰۰	۸۸/۳
بهبود کیفیت	۸۰	۸۰	۶۰	۸۰	۸۰	۸۰	۷۶/۷
جمع آوری و تحلیل داده ها	۹۵	۹۵	۴۵	۴۰	۸۰	۷۰	۷۰/۸
جمع کل	۹۶/۲	۹۶/۱	۷۶/۶	۸۸/۳	۹۱/۷	۸۷/۸	۸۹/۵

بحث

در پژوهش حاضر، بخشهای مدارک پزشکی بیمارستان های تابعه دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی از لحاظ رعایت استانداردهای اعتبار بخشی در وضعیت بسیار مطلوبی قرار داشتند. نزدیک به ۹۰ از ۱۰۰ نمره ممکن و نمره عملکرد اکثریت بیمارستان ها مشابه و فقط یک بیمارستان به صورت قابل ملاحظه ای کمتر از سایر بیمارستان ها بود. آیتم های آزمون صلاحیت و توانمندی کارکنان، بهبود کیفیت و جمع آوری و تحلیل داده ها ضعیف ترین عملکرد را داشتند و هیچیک از بیمارستان ها نمره عملکرد کامل را بدست نیاوردند.

محجوب در مطالعه خود در سال۸۷ در جهرم عنوان داشت که بخش مدارک پزشکی از عملکرد مطلوبی برخوردار بوده و بخش پذیرش و بایگانی در وضعیت متوسط و آمار در وضعیت بسیار مطلوبی قرار داشته است [۱۱].

فرزندی پور در مطالعه خود در کاشان در سال ۸۳ میزان رعایت استانداردها در بخش مدارک پزشکی مراکز تحت پوشش را در حد متوسط بدست آورد [۱۲].

مطالعه رئیسی در قم در سال ۸۴ نشان داد که بیش از نیمی از بیمارستانها زیر حد مطلوب هستند[۹]. در مطالعه طبیبی در سال ۸۰ نیز عملکرد بخش های مدارک پزشکی بیمارستان های تحت پوشش در حد متوسط بدست آمد [۱۳].

در مطالعه قاضی سعیدی نیز بررسی بعمل آمده حکایت از عملکرد ضعیف و انحراف بخش های مدارک پزشکی کشورمان از استانداردها دارد .این انحراف عملکرد با توجه به استانداردهای لحاظ شده از سوی وزارت متبوع کشورمان می تواند ناشی از ناهماهنگی استانداردهای لحاظ شده با مشکلات موجود و فقدان کافی ضمانت اجرائی این استانداردها در مراکز مراقبتی باشد [۱۴].

عزیزی در سال ۸۸ با پژوهش در بیمارستان های دانشگاهی شهر اهواز، وضعیت واحدهای اماری بیمارستان های شهر اهواز را خوب و واحدهای پذیرش، کدگذاری و بایگانی را متوسط اعلام کرد [۱۵].

صفدری و همکاران در سال ۸۶ در مطالعه ای در خصوص الگوی ارزیابی بخش مدارک پزشکی بر اساس مدل کشورهای آمریکا، کانادا، استرالیا، نیوزیلند، انگلیس، زامبیا، آفریقای جنوبی و لبنان، عنوان داشتند که ایران، علاوه بر اینکه در مقایسه با سایر کشورها حداقل استانداردها را در خصوص مدارک پزشکی لحاظ کرده است، حتی این استانداردها بهبود عملکرد و کیفیت این بخش را مد نظر قرار نمی دهد [۵].

آریایی در سال ۸۰ با پژوهش در بیمارستان های آموزشی کرمان، عنوان داشت که کیفیت عملکرد بخشهای مدارک پزشکی بیمارستانهای تحت بررسی بسیار پایین تر از استانداردهای بین المللی و ملی است [۱۶].

عزیزی در سال ۸۶ در مطالعه خود، عنوان داشت که بهترین عملکرد مربوط به واحد آمار با میانگین ۷۰/۵ ٪ و ضعیف ترین عملکرد مربوط به واحد بایگانی با میانگین ۵۶/۳ ٪ است [۱۷].

نتایج نشان دهنده آن است که در اکثر بیمارستان های مورد مطالعه محور آزمون صلاحیت و توانمندی کارکنان پایین ترین نمره را به خود اختصاص داده است .

بیمارستان ها در این محور در خصوص نارسایی های توانمندی دوره ای، اصلاح توانمندی دوره ای، شاخص های اثر بخشی و انجام اصلاحات کم کار کرده بودند که یک ضعف اساسی در این قسمت مربوط به نا آشنا بودن آنها با فرایند ممیزی و همچنین ناتوانی در تعیین شاخص های موثر جهت تعیین اثربخشی دوره های آموزشی می باشد.

دکتر رامپاتیج[1] و همکاران در سال ۲۰۱۰ در مقاله خود با عنوان بررسی دوره ای پرونده های پزشکی و داده های علل مرگ؛ درس هایی برگرفته از مطالعه پرونده پزشکی در سریلانکا عنوان داشتند که تعداد پرسنل شاغل در بخش مدارک پزشکی ناکافی بوده و در اکثر مراکز کارکنان تاکنون هیچگونه آموزش خاصی در خصوص حرفه مدارک پزشکی نگذرانده بودند و هیچکدام از بیمارستان ها مورد مطالعه، امکانات استاندارد برای ذخیره سازی مناسب پرونده پزشکی را نداشتند و بطور کلی در وضعیت غیر قابل قبولی قرار دارند [۱۸].

در خصوص محور جمع آوری و تحلیل داده ها، بیمارستانها نسبت به سایر محورها که در وضعیت بسیار

1 -Rampatige

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-10-07]

مطلوبی قرار دارند، در وضعیت پایین تری جای گرفته، این محور نیز با توجه به اینکه بیشتر به بحث ممیزی و شاخص نویسی و انتخاب شاخص هایی برای انجام عملیات ممیزی تمرکز داشته، چندان مورد توجه مسئولین مدارک پزشکی قرار نگرفته بود.

احمدی در مطالعه خود، امتیاز اندازه گیری، تجزیه و تحلیل و بهبود در بخش مدارک پزشکی بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی ایران را ۴۷ درصد و در کرمانشاه ۳۶ درصد اعلام نمودند [۱۹]. در بررسی بخش مدارک پزشکی برخی از بیمارستانهای کشور مشخص گردید که سه عامل مهم وسایل و تجهیزات، صلاحیت پرسنل و نیز کار با سیستم ها و روش های صحیح، در پیشرفت این بخش تاثیر به سزایی دارد [۶]. به کارگیری پرسنل کافی و متخصص، آموزش و توانمند نمودن کارکنان در انجام فعالیتهای تخصصی بصورت دوره ای، انتخاب شاخص های عملکردی واحد و انجام ممیزی و رعایت اصول و استانداردهای تعیین شده، باعث ارائه خدمات به هنگام و مطلوب تر در بخش مدارک پزشکی و ارتقا این واحد شده و در نهایت علاوه بر افزایش رضایتمندی مراجعین، نقش موثرتری در پیشبرد اهداف نظام بهداشت و درمان کشور خواهد داشت.

جهت مقایسه مقالات مرتبط، با توجه اینکه ارزیابی براساس استانداردهای اعتبار بخشی موضوع جدیدی می باشد، مقاله مشابه ای یافت نشد و مقاله های موجود، از دیدگاه های متفاوتی به بررسی عملکرد بخش مدارک پزشکی پرداخته بودند که انجام مقایسه را ممکن نمی ساخت. نتایج این مطالعه نشان داد، تعداد پرسنل بکار گرفته شده ناکافی بوده و کمتر از نیمی از نیروی انسانی شاغل در بخش مدارک پزشکی، فاقد مدرک تخصصی مدارک پزشکی هستند. مطالعه صورت گرفته توسط احمدی در بخش های مدارک پزشکی بیمارستانهای دو دانشگاه ایران و کرمانشاه نشان داد که تعداد نیروی انسانی کافی نبوده و نیروی دارای تحصیلات مدارک پزشکی کم بودند [۱۹]. کمبود نیروی تحصیل کرده در بخشهای مدارک پزشکی، بر عملکرد کلی بخش اثرگذار است، همچنان که طبیبی نیز در پژوهش خود در سال ۸۰ با اشاره به نقش کارکنان دارای صلاحیت حرفه ای در بهبود عملکرد و افزایش کارایی واحد های زیربط، بکارگیری و استخدام مسئولین و کارکنان واحدهای بخش مدارک پزشکی از میان فارغ التحصیلان مدارک پزشکی را توصیه می کند [۱۳].

حاجوی، منابع انسانی مورد نیاز بخش مدارک پزشکی را ۹ نفر به ازای هر ۱۰۰ تخت تعیین نموده [۶] و استفاده از کارشناسان مدارک پزشکی را به عنوان مسئولین واحدهای چهار گانه بخش مدارک پزشکی پیشنهاد می کند [۲۰].

نتیجه گیری

در پژوهش حاضر در بخش مدارک پزشکی بیمارستانهای وابسته به دانشگاه، مشخص گردید که بیمارستانها در وضعیت عملکردی بسیار مطلوبی قرار دارند و دو محور آزمون صلاحیت و توانمندی کارکنان و جمع آوری و تحلیل داده ها کمترین نمرات را به خود اختصاص داده اند که باید توجه ویژه به این محورها مبذول داشت.

و همچنین یکسان نبودن وضعیت عملکرد بیمارستان ها نتیجه دیگر این مطالعه است که مشخص شد بیمارستان های تابعه یک دانشگاه می توانند عملکرد متفاوتی در زمینه عملکرد مدارک پزشکی داشته باشند

با توجه به اینکه اعتبار بخشی، موضوع جدیدی بوده و بیمارستانها در سال اول آن قرار دارند، محورهای اعتبار بخشی بیشتر جنبه مدیریتی به خود گرفته اند که به جنبه های ساختاری و مستند سازی پرداخته و جنبه فرایندی و پیامدی را که به وضعیت عملکردی واحد می پردازد را کمتر مورد توجه قرار داده است که مطمئناً در سالهای بعدی اعتبار بخشی و با توجه به استقرار محورهای پایه و ساختاری، این جنبه ها باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد که تاثیر عمده ای در نمره کلی اعتبار بخشی خواهد داشت. لذا می توان عنوان داشت کاستی ها و ضعف در شاخص های فوق ذکر بدلیل عدم استقرار کامل استانداردها در این فرصت زمانی کوتاه در بیمارستانها بوده است.

در محور آزمون صلاحیت و توانمندی کارکنان، با تاکید بر بحث آموزش پرسنل براساس توانمندیها و نیازهای آنها در واحد تحت خدمت و انجام آزمون های اولیه و دوره ای در طول سال می توان این فرایند را پوشش داد.

در محور جمع آوری و تحلیل ها داده ها، با تعیین شاخص هایی در ابعاد مختلف کیفیت جهت واحد مدارک پزشکی

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-10-07]

برای سنجش عملکرد آن و انجام ممیزی مربوطه و ارائه و اجرای طرح مداخله ای، می توان وضعیت این محور و در نهایت با توجه به اهمیت این محورها بر عملکرد کلی بخش مدارک پزشکی تاثیر گذاشت.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله، مراتب سپاس و قدردانی خود را از پرسنل و مسئولین مدارک پزشکی بیمارستانهای تابعه دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی به خاطر کمک های بی دریغشان در تکمیل چک لیست اعلام می داریم. تمام هزینه ها با توجه به بودجه تصویب شده در قراداد با معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی (کد طرح پژوهشی ۲۸۹/پ/۹۰) تامین شده است.

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-10-07]

References

1. Eftekhari H, Performance Evaluation of Executive Organization; Challenges and Strategies, Iran: The Conference Proceedings of Challenges and Prospects of Development of Iran, 2002[Persian].
2. Vatankhah, S, Healthcare managers on social security organizations attitude about some of medical services insurance, MSc thesis, Iran University of Medical Sciences, school of management and medical information science, 1995 [Persian]
3. Rahbarirad M, Imanian B, Provide a suitable model for the evaluation medical records department in Educational Hospital . Iran University of Medical Sciences, Science and Research Master thesis academic year 1999 [Persian]
4. Evaluation of Medical Records, Med&Lab Engineering Magazin 2012.132(11) [Persian]
5. Safdari R, Meidani Z, Hajavi A, Ghazi Saeedi M, Sharifian R, Designing a new paradigm for evaluating Iranian medical record departments, Journal of Health Administration 2007; 10(27): 19-26, [Persian]
6. Hajavi A , Sarbaz M, Moradi N, Medical Records (3) and (4), first Ed. Tehran: Jahan rayaneh, 2002 [Persian]
7. Francis CM, Maria CS. Hospital Administration, 3ed, New Delhi: japee Brothers, 2000 [Persian]
8. Deraye S, [Comparative survey of organizations and procedures in medical record department in educational hospitals of Tehran and presenting pattern] [M.Sc. Thesis], Tehran: Iran University of Medical Sciences; 1998 [Persian]
9. Raeissi P, Mohammadpour A, A study on medical records department performances in Qom University of Medical Sciences teaching hospitals, Journal of Health Administration 2008;11(31):39-46 [Persian]
10.Ministry of Health and Medical Education, [National plan for evaluation of general hospitals: standard Form No. B],Tehran: Ministry of Health and Medical Education, Office for Evaluation, Principles and Standards of Care and Drug Department;1998 [Persian]
11. Mahjob P,Farahabadi E,Dalir M.Medical record department problems(admission unit, filing unit, statistical unit) in Motahari & Peymani hospitals in 2008, journal of jahrom University of Medical seiences, spring 2010;8(1):46-50[Persian]
12.Farzandipour M, Asefzadeh S.Rabiee R, Standards of medical records of hospitals in Kashan city in 2004, Journal of Feiz, 2006; 10(3): 28-33 [Persian]
13.Tabibi J,Rabiee R, Sadooghi F, Performance Evaluation of Medical Records Department of Teaching Hospital in Iran University of Medical Sciences, Journal of Feiz, 2004, 29(8), 57-65 [Persian]
14. Ghazi-Saeedi M, Meidani Z, The need for standardization of medical records departments journal of medical record,2007;1:13-19 [Persian]
15. Azizi AA, Azizi A, Zarei J, Study on Medical Records Departments Function of Hospitals Related to Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, JSci Med J 2011; 9(6):615-623 [Persian]
16. Aryaiee M, performance evaluation of medical record department of Kerman Hospitals in 2001, payesh 2002; 1(4):28-32 [Persian]
17. Azizi AA,“ Et al”, Evaluation of educational hospitals in Kermanshah Medical Record Department in 2007, Journal of Health Administration 2009;12(37):17-22 [Persian]
18. Rampatige Rasika, Mikkelsen Lene, Gamage Saman , Peiris Sharika, Promoting the periodic assessment of the quality of medical records and cause of death data: lessons learnt from a medical records study in Sri Lanka, Health Information Systems,number14, 2010[English]
19.Ahmadi M, Gohari M, Mohammadi A, Evaluating and comparing the medical records department of Iran University of Medical Sciences, Kermanshah according to International Standard ISO 2000-9001 in 2008,journal of yafteh,2010;12(43):13-24 [Persian]
20.Hajavi A, medical record. 1 ed. Tehran;Iran university of medical sciences, 2000;101 [Persian]

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-10-07]

Original Article

Performance Evaluation of Medical records Department of hospitals related to north khorasan university of medical sciences In 2013

Arzemani M1 ,Akaberi A2,Pournaghi SJ3*

[1]B.Sc of Medical records, Deputy of Treatment, North Khorasan University of Medical Sciences, Bojnurd, Iran
[2] MSC of Biostatics Addiction and Behavioral Sciences Research Center , North Khorasan University of medical sciences, Bojnurd.Iran
[3]Assistant Professor of Gastroenterology, North Khorasan University of Medical Sciences, Bojnurd, Iran

***Corresponding Author:** Deputy of Treatment, North Khorasan University of Medical Sciences, Bojnurd, Iran
Email: Arzemani2002@yahoo.com

Abstract

Background & Objectives: *Medical records is one of the most important sources access to information about diseases , their treatment , management and performance of health care staffs. The evaluation of medical records services of hospitals could be a powerful means to promote the quality and quantity of health systems. The aim of this study was to determine the status of the medical records department of the hospitals in North Khorasan province, in order to identify their strengths and weaknesses and report to the relevant authorities.*

Materials and methods: *This is a descriptive cross-sectional study. The performance of the medical records of 6 hospitals related to North khorasan University of Medical Sciences was evaluated during first three month in2013. Data collection was performed by direct attendance of researcher to the departments and filling out the checklist. Data were analyzed by SPSS software.*

Result*: A total of 45 active staff in the medical records department, 71% was women. 56% have college education and 44% did not have academic education. Performance of the medical records were obtained %89.47. Filing axis showed the highest score (97/5%) and item of test competency and empowerment performance score showed the lowest score (52/6%).*

Discussion: *The medical record showed favorable performance status .Axis of test competency, empowerment, data collection and analysis showed the lowest scores. Careful planning for training of personnel and empowering in order to reach a agreeable performance is recommended .*

Key words: *Performance Evaluation –Medical Record – Accreditation*

Submitted:3 Nov 2013
Revised:2 Feb 2014
Accepted:2 Aug 2014

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-10-07]